

Statické drama, poznámky k výstavě
autor textu k výstavě: Martin Mazanec

Alena Kotzmannová v galerijním prostoru Černá kostka, určeném pro reflexi pohyblivého obrazu, vystavuje začátky několika filmů skrze sérii znělek produkčních společností (video *Home Cinema*, 2006), přičemž závěr těchto snímků se v rámci výstavy pomyslně odehrává na jedné fotografii (*Konec filmu*, 2001). Prostor instalace dotváří mihotající se světla z blíže nespecifikovaných míst – lobby, pokojů, ulice. Světlo a tma jsou stále základními předpoklady filmové projekce a prostorového uspořádání nejen interiérů kin, ale obecněji i všech prostorů, které zprostředkovávají anebo rozšiřují filmovou zkušenost.

Příklady tematizace historie filmu, propůjčování si motivů z narativní kinematografie nebo televizní tvorby, práce s pravidly a symboly filmových žánrů, montáží či mizanscénou jsou rozšířenou součástí instalací a projekcí mezi vizuálními umělci. Ti ve svých výstavních projektech pracují nejen s tradicí a valéry hollywoodské nebo národní kinematografie, ale čerpají i z epoch filmových avantgard, forem či technik experimentálního filmu, videoartu nebo fotografie. Přítomnost filmu ve vizuálním umění je zejména od počátku nového milénia podpořena proměnami a dostupností technologií, možnostmi projekce, pozdější digitalizací obrazu, ale také úvahami o (konci) filmu, které u tvůrců znovu probouzejí snahy o práci s materií anebo jen se zvyklostmi spjatými s filmovým průmyslem.

Video *Home Cinema* (2006) je sestavené z několika desítek znělek filmových a televizních studií – tato autorčina mediální sonda do filmového průmyslu byla zprvu vystavena spíše jako komentář k domácímu způsobu sledování filmů v kontextu dnes již neexistujících videopůjčoven a obecněji cinefilního zaujetí filmem. Fotografie s názvem *Konec filmu* (2001) je vyvolaná ve své jedinečnosti klasickou technikou na plátně a v době svého vzniku se velmi aktuálně tázala po konci filmu nejen jako materii, ale i jako historické instituce. Fotografie se podobně jako zmíněné video nevztahuje ke konkrétnímu filmu a nerozvíjí rámec významů vázících se k jakémukoli příběhu, literární předloze, nebo autorům.

Součástí instalace tvoří vedle videa a fotografie i série mihotajících se světelných zdrojů – motivů, které Alena Kotzmannová dlouhodobě fotograficky zaznamenává a sbírá. Tyto prvky představují lampy, lustry, žárovky z interiérů i městské krajiny, jež doslova prostupují autorčinou tvorbou. Rozsvícení těchto světél na monitorech a jejich funkční (nebo záměrně nefunkční) animační rozpohybování vede slovy autorky k „pocitu znejistění z napětí mezi statickým a pohyblivým, fotografií a filmem“. *Statické drama* je tak výstavou, v rámci níž umělkyně poukazuje na rituály spjaté nejen s městským prostředím nebo dějinami filmu, ale vybízí také k logické revizi možných odpovědí na výchozí otázku filmových vědců „co je to film?“, přičemž se časem začali tázat i na skutečnost, kdy a kde je film?

Nošení se do tmy, které předchází začátku většiny projekcí anebo konci filmů, se stává ústředním tématem pro statické drama. To je spíše scénickým vyčkáváním, než očekáváním monologu či dialogu. Mezi znělkami filmových a televizních společností z videa a samotnou fotografií se nic neděje, plní roli orientačních bodů v čase, které navádějí anebo (v případě videa) jen rytmicky prosvětlují prostor, podobně jako mihotající se světla z monitorů. Alena Kotzmannová pojímá kinematografii spíše jako společenskou instanci a v případě královéhradecké výstavy jde o nadsázku nedostupnosti obsahu, který se zde mohl odehrát.